

Мирослав Јовановић, помоћник министра за политику одбране

Снимио Ј. МАМУГА

Снага партнерства

Најактуелнија питања у Сектору за политику одбране су значајно повећање учешћа наших припадника у мултинационалним операцијама УН и ЕУ у току ове године, рад на реорганизацији система одбране у циљу повећања његове ефикасности, унапређење нормативног и стратегијског оквира којим је регулисана област одбране, повећање обима и квалитета међународне сарадње, стално усавршавање кадра и унапређење научноистраживачке делатности

Министарство одбране и Војска Србије су у региону и на ширем међународном нивоу препознати као поуздан партнер, што свеукупно доприноси изградњи поверења, безбедности и стабилности, истиче на почетку разговора помоћник министра за политику одбране Мирослав Јовановић. Добијамо све више понуда за заједничко учешће у мултинационалним операцијама под мандатом Уједињених нација и Европске уније, али и за школовање страног кадра у нашим установама, извоз технологија или методологије рада, што говори да партнери цене професионалне и стручне квалитете нашег кадра и система одбране у целини.

Евидентно је да у односу на поједине утицајне државе и међународне организације постоји разлика у гледању на пита-

Веома је важно унапређење процеса достизања усвојених Циљева партнерства и оспособљавање декларисаних снага за учешће у мултинационалним операцијама. Остварење наведених циљева уједно увећава и потенцијал наших оружаних снага да пруже активан допринос Заједничкој безбедносној и одбрамбеној политици Европске уније, кроз учешће у операцијама за управљање кризама ЕУ.

ње статуса Косова и Метохије и једнострано проглашене независности наше јужне покрајине, истиче Јовановић, али додаје да оно што, упркос различитим ставовима, мора бити заједнички циљ јесте гарантовање пуне безбедности, права на живот достојан човека, слободу и располагање имовином за све грађане Косова и Метохије. Приоритет мора бити и спречавање сваког покушаја једностраних потеза, који би могли имати за циљ да се спорна питања решавају силом уместо дијалогом.

■ У веома интензивној међународној војној активности које приоритетно издвајају у оквиру мултилатералне и билатералне сарадње?

– Приоритет мултилатералне међународне сарадње у области одбране представљају активности у организацијама, програмима и иницијативама чија је чланица или учесница Република Србија, уз поштовање обавезе војне неутралности коју је прокламовала Народна скупштина 2007. године. То се пре свега односи на учешће у безбедносним аранжманима Организације уједињених нација, чланство у Организацији за европску безбедност и сарадњу (ОЕБС), којом ће наша земља председавати у току 2015. године, сарадњу са НАТО кроз учешће у Програму „Партнерство за мир“, допринос Заједничкој безбедносној и одбрамбеној политици Европске

уније, на који Србија има право као кандидат за пријем у чланство и учешће у пет регионалних безбедносних иницијатива, од којих смо у току прошле две године председавали у четири.

У константној смо комуникацији са политичким и командним структурама НАТО и мисије КФОР на терену ради стварања безбедног окружења за живот свих грађана Косова и Метохије, без обзира на њихову етничку и верску припадност.

■ Ко су нам најзначајнији партнери?

– Сврха билатералне сарадње у области одбране је да кроз сарадњу и партнерство са системима одбране других држава доприноси јачању националне безбедности, обезбеђује ширу међународну подршку реформи система одбране и доприноси повратку наше одбрамбене индустрије на светско тржиште наоружања и војне опреме.

Таква сарадња тренутно се остварује са око 60 држава света, међу којима се према значају и обиму сарадње издвајају САД, Кина, Руска Федерација, Норвешка, чланице ЕУ и државе региона Југоисточне Европе.

Значајна партнерства остварују се и са већим бројем држава Блиског истока, Азије и Африке, посебно у областима војноекономске, војнотехничке и војнонаучне сарадње.

Министарство одбране настоји да представи националне ресурсе који имају потенцијал да допринесу повећању одбрамбених капацитета региона. То су Универзитет одбране са Војномедицинском академијом и Војном академијом, Центар за мировне операције, Центар за уништавање муниције и наоружања – ТРЗ Крагујевац, база Југ, центри за обуку медицинског кадра и, наравно, Центар за усавршавање кадрова АБХО, који је стекао статус регионалног центра за обуку.

■ Колико смо унапредили регионалну сарадњу?

– Билатерална сарадња на регионалном нивоу такође је веома интензивна. Билатерални споразуми о сарадњи у области одбране потписани су са свим државама у региону, изузев Албаније, којој је, такође, упућен Нацрт споразума на мишљење. У реализацију активности билатералне сарадње у области одбране са државама региона укључен је велики број наших припадника. Сарадња се најчешће реализује кроз званичне посете и радне састанке, размену искустава и консултације, учешће у вежбама, конференцијама, симпозијумима и семинарима, истраживачким пројектима од заједничког интереса и слично.

Сарадња са земљама бивше Југославије је добра, са Словенијом чак интензивна и бележи константно повећање броја активности. Остварена је добра сарадња са Босном и Херцеговином и Црном Гором, у којој има простора за даље унапређење, док је сарадња са Македонијом и Хрватском, пре свега због утицаја последица економске кризе, у последње две године у мањем застоју.

■ Које активности преовладавају у регионалној сарадњи?

– Сарадња се тежишно реализује кроз размену искустава из процеса формирања подофицирског кора, буџетирања и финансирања, сарадњу војних архива и војнообразовних институција, заједничке вежбе и размену искустава из ангажовања у мисијама подршке миру под окриљем УН и ЕУ, као и сарадњу у области АБХО. Постоји заинтересованост за јачање војноекономске сарадње.

Сарадња у области одбране са Румунијом, Мађарском и Бугарском је интензивна. Тежишно се реализује кроз заједничке вежбе и обуку и заједничко гађање припадника оружаних снага, као и кроз процес кодификације и стандардизације.

У многим од наведених области остварена је сарадња и на мултилатералном плану, будући да се суочавамо са сличним изазовима и да су интереси земаља региона такође често слични.

СНИМКА Д. СТЕФАНОВИЋ

■ Недавно сѐе учесћивали на Међународној конференцији о изградњи интегритета у области одбране у Монтереју (САД). Посебан део у Вашем излагању на конференцији посветили сѐе самопроцени сѐања интегритета у систему одбране Србије. Зашто је сѐа тема важна?

– Важност НАТО иницијативе за изградњу интегритета, покренуте 2007. године, огледа се у препознавању чињенице да корупција и нарушавање интегритета у јавном сектору наносе значајну штету великом броју држава света, а посебно нашег региона. Евидентна је потреба за акцијом на националном, регионалном и глобалном нивоу, која би резултирала свођењем корупције на најмању могућу меру.

Земље чланице Процеса сарадње министара одбране Југоисточне Европе (SEDM) сагласиле су се да проблем треба решавати удруженим напорима, па је стога у децембру 2012. године покренут Прилагођени програм НАТО за изградњу интегритета у области одбране у Југоисточној Европи. Ресор одбране је одабран као први у ком ће таква сарадња бити остварена, не због перцепције да је он изложен ризицима корупције више од других делова државне управе, већ управо зато што је препознат као средина у којој постоји

најбољи „материјал“ за достизање „нутле толеранције на корупцију“.

Замисао твораца иницијативе је да се високи стандарди изградње интегритета, који буду усаглашени и примењени у ресору одбране, накнадно преузму као позитиван модел и поставе за циљ у другим гранама државне управе.

■ Какве резултате имамо у тој области?

– Министарство одбране Србије учествује у НАТО иницијативи за изградњу интегритета од децембра 2011. године. У току 2012. године у Министарству одбране и Војсци Србије извршени су самопроцена (путем стандардизованог упитника) и заједничка анализа (у сарадњи са експертским ти-

мом Алијансе). Као резултат ова два процеса израђен је Извештај о самопроцени, који садржи налаз тренутног стања интегритета у систему одбране наше земље и препоруке за његово унапређење у будућности. Садржај извештаја у целини је објављен (на српском и енглеском језику) на интернет презентацији Министарства одбране.

Јавно објављивање Извештаја о самопроцени оцењено је од НАТО као пример посвећености Србије доброј пракси, који шаље снажну поруку другим државама чланицама SEDM да појачају транспарентност, одговорност и интегритет у ресору одбране и сектору безбедности. Доступност извештаја омогућила је увид јавности у велики број информација у вези са наведеном темом и подстакла значајан број организација цивилног друштва да се додатно баве овим питањима. У току самопроцене и заједничке анализе успостављен је контакт са организацијама у земљи (ван Министарства одбране) надлежним за питања борбе против корупције.

■ Који су наредни кораци договорени на конференцији у Монтереју?

– Учешћем на међународној конференцији у Монтереју остварени су значајни контакти и размена информација са представницима 35 држава, као и са већим бројем међународних и не-

Активно учешће у регионалној сарадњи један је од приоритета спољне политике Србије који уједно представља и предуслов европских интеграција. Регионална сарадња је пресудан услов за потпуну стабилизацију региона западног Балкана и успешно спровођење започетих друштвених и институционалних реформи.

владиних организација које се баве борбом против корупције у јавном сектору, на глобалном и регионалном нивоу. Кроз учешће у Прилагођеном програму за изградњу интегритета у Југоисточној Европи до краја 2013. године биће извршена упоредна анализа стања интегритета у системима одбране осам држава појединачно (Албаније, Босне и Херцеговине, Бугарске, Македоније, Румуније, Србије, Хрватске и Црне Горе) и региону као целини. Захваљујући томе биће дефинисане потребе и могућности за заједнички рад у наредном трогодишњем циклусу, до краја 2016. године. У оквиру анализе потреба Министарство одбране ће од 18. до 20. јуна ове године бити дома-

Министарство одбране Србије члан је свих регионалних иницијатива у области одбране, осим Америчко-јадранске повеље (А-5), у којој има статус посматрача. Чланови смо Процеса сарадње министара одбране земаља Југоисточне Европе – SEDM, Форума за сарадњу у области одбране земаља Западног Балкана – SEEC, Центра за безбедносну сарадњу RACVIAC, Регионалног савета за сарадњу (Regional Cooperation Council – RCC), Конференције начелника генералштабова балканских земаља и Процеса сарадње Југоисточне Европе (South-East European Cooperation Process – SEECP).

Њин тематске радионице посвећене питањима интегритета у планирању и реализацији буџета и финансија ресора одбране.

- *Процес сарадње министара одбране земаља Југоисточне Европе – SEDM најзначајнији је облик регионалне сарадње ору-*

жаних снага, према броју држава чланица и разрађеним институционалним механизима. Колико смо њу активни?

– SEDM је основан је 1996. године и представља најстарију безбедносну иницијативу у региону. Србија је члан овог процеса од 2009. године. Прошле године додељен јој је и статус посматрача у Мултинационалним мировним снагама Југоисточне Европе, које су развијене у оквиру ове иницијативе. Тиме је продубљена сарадња јер сада, поред присуства седницама Координационог комитета, наши представници учествују и на састанцима Комитета за политичко-војно управљање SEDM.

Од тренутка пријема у чланство активно смо учествовали у свим пројектима SEDM. Међу до сада реализованим и текућим пројектима, по значају се издвајају Пројекат телемедицине (ИМИНО), Улога жена лидера у области одбране и безбедности и Иницијатива за изградњу интегритета. Представници Војске Србије и Сектора за ванредне ситуације Министарства унутрашњих послова такође су учествовали и у серијама симулационих вежби SEESIM. Ове компјутерски симулиране вежбе имале су за циљ увежбавање регионалног приступа у случају терористичких напада и природних непогода у региону Југоисточне Европе. Ради даљег интензивирања сарадње Министарство одбране ће током ове године упутити официра за везу у Команду SEEBRIG у Лариси (Грчка). Команда SEEBRIG представља оперативну компоненту Мултинационалних мировних снага Југоисточне Европе SEDM.

- *Реформски процеси интензивирани су у оквиру рада Групе за реформу одбране (DRG), њених округлих сјолова и дописивања партнерских циљева. Какви су досадашњи резултати?*

– Група Србија–НАТО за реформу одбране успостављена је 2006. године са циљем да НАТО кроз овај механизам интензивира подршку у процесу реформе система одбране Србије. Имајући у виду да је Србија приступи-

ла НАТО програму *Партнерство за мир* (ПЗМ), као и да су наши капацитети ангажовани у механизмима ПЗМ, током 2009. године редефинисан је концепт рада Групе Србија–НАТО за реформу одбране, а 2010. године Одлуком министра одбране успостављен је рад Групе са измењеним мандатом.

Група је данас превасходно задужена за подршку достизању усвојених Циљева партнерства под окриљем PARP, као кључног механизма програма ПЗМ за унапређење интероперабилности.

Поред Циљева партнерства, Група Србија–НАТО за реформу одбране ангажована је у процесу реализације пројеката нашег система одбране, институционалној сарадњи Србије и НАТО у процесу реформе система одбране, примени Концепта оперативних способности у ПЗМ, процесу израде и реализације пројеката за решавање специфичних проблема у систему одбране, као и унапређењу координације и ефикасности сарадње у области одбране и војне сарадње са НАТО и ЕУ.

- *Који су основни циљеви ангажовања у Програму „Партнерство за мир“ у наредном периоду?*

– Република Србија је опредељена за активно учешће у процесима сарадње и заједничког деловања са другим државама и субјектима међународних односа у изградњи националне, регионалне и глобалне безбедности. У складу са тим, а на бази сопствених националних интереса, Србија планира да по питању односа са НАТО настави и додатно интензивира рад Групе Србија–НАТО за реформу одбране, као и да и даље учествује у механизмима ПЗМ, Процесу планирања и прегледа (PARP) и Индивидуалном акционом плану партнерства (IPAP), чије усаглашавање још увек траје.

Основни циљ PARP је да се, уз помоћ партнерске подршке, развију способности система одбране за допринос мировним операцијама, као и за сопствене безбедносне потребе. ■

Раденко МУТАВЦИЋ